

‘Onder de Boschboom’

Bosch Geluk

Lang geleden, op een late lentedag van het jaar 1374, sloten de kleine dorpen Vught en Cromvoirt een overeenkomst met ‘s-Hertogenbosch. De grote stad verwierf daarbij *driehondert mergen, vijff mergen ende twee hont lants* in het Vughterbroek. Al dat land, dat *het Boschbroek* ging heten, moest *voirtaen tot ewigen daghen open liggen zonder vercoopen, uytgeven oft beslaen. Ten ewigen daghen. Sonder wederseggen van niemant.*

Meer dan zes eeuwen later is deze groene open Broek mijn heerlijkste wandelgebied. Vanaf de bruggetjes achter het Sint Jans Lyceum langs de Pettelaarse Vaart, terwijl de avondzon als een blozende bol achter de Vughterpoort naar het verre Amerika zakt. Met rechts op het brede water chique flirtende futen, flapperend opvliegende aalscholvers en ruziënde meerkoeten. Links in de vochtige wei staan koeien dromerig van hun kauwgum te genieten en altijd loert er wel ergens een roerloze reiger. Maar het meest indrukwekkend blijft wat zo prachtig het uitspansel heet. De totale ruimte. De hoge hemel met zijn levendig wisselende wolkenluchten!

Op de noordelijke horizon rust het stadssilhouet. Met boven de PNEM-veste de gekke lichtgroene Ricoh-blokken; met een verse blanke toren die een beetje de wolken krabt; met de paraplu van Sinte Catrien en de hopelijk snel te lanceren PTT-raket. Een lichte bocht naar rechts tovert dan een onvergetelijk visioen tevoorschijn. Spiegelend in het donkere water rijst daar boven grote oude bomen: de Sint-Jan.

Het blijft uniek hoe zeldzaam dicht je hier tot aan de voet van de vestingmuur en tot bij het hart van de oude stad kunt wandelen. En naarmate je nadert, begint de kathedraal heel langzaam te zinken. Langzaam omlaag achter de roestige herfstkruinen.

Boven op de wal is het even schrikken. De drie magere mannen van het bronzen oorlogsmonument moesten wijken voor een massagraf van automobielen, en links ligt in het hekelgat net binnen de veste de salonboot, *De Frederik Hendrik*, te provoceren. Een volgende keer kijken we in de Triniteitstraat uitvoerig om naar de fascinerende fresco op de zijmuur van nummer 11, maar nu door naar de Parade.

Als ironisch resultaat van halfbakken quasidemocratische inspraakprocedures ligt daar nu een prachtig plein. Twee eenvoudige ingrepen bleken voldoende. De vorming van een driedubbele laan vanaf het theater naar de overkant en het vakkundig herleggen van de duizenden keitjes. De bomen die bij nader inzien minder ziek blijken dan door deskundigen steeds verkondigd, vormen daarboven een fraai kastanjecarré. Zomers een beschaduwde promenade, daarna een mooi verkleurend herfstdecor en nu, begin november, een spinsel van fijne lijnen voor de oude gevels rondom. Middenin waar ooit 160 vrome vrouwen in huisjes om hun Nicolaas Kerk woonden en waar nog niet zo lang geleden evenveel auto's hun blikken vergaderingen hielden, heeft de leegte haar natuurlijke plek gevonden. En aan de noordkant onontkoombaar: de eeuwenoude kathedraal.

Nu de avond valt worden daar de lampen ontstoken. Toen eind vorige eeuw besloten werd de Sint-Jan in het nachtelijke donker te laten verlichten, was het een gouden vondst om dat van binnenuit te gaan doen. Het werd een blijvende verrassing. Boven licht de architectuur op in de vijf grappige

torentjes van de barokke stomp rechts en in de neogotische spits links. Beneden gloeien feeëriek de ramen van de zuidelijke zijbeuk. Qua kleur zijn het de mooiste van de hele kathedraal. Ze tonen kerkvaders en enkele sacramenten, waarbij het een vreemde ontdekking is, dat al die heilige figuren door de verlichting van binnenuit linkshandig worden.

De wandeling eindigt in het Pumpke.

Een unieke Bossche Broek, de prachtige Parade, de sprookjesachtige Sint-Jan en een amberkleurig bockbiertje. Kortom: Bosch Geluk!

Ed Hoffman

Cultuurhistorische Vereniging De Boschboom biedt columnisten een podium om op persoonlijke titel onderwerpen die met de Bossche cultuur te maken hebben uit te diepen. Belangstellenden kunnen zich voor meer informatie wenden tot het secretariaat, telefoon: (073) 6446783 of www.boschboom.nl